

Hovorna.

To, co mizí, a to, co zůstává.

V bolestných chvílích, které dnes prožívá celý národ, uvědomují si i právníci, co ztratili. Bortí se nám pod nohama budova, o níž jsme se domnívali, že byla zřízena na věky. Ať stane se v nejbližší budoucnosti cokoliv, ono Československo, které jsme budovali před necelými dvaceti lety, přestane existovati a na jeho místě nastoupí politický a státní útvar nový. Právní kontinuita, neporušená od roku 1918, vzala v posledních dnech za své a trhliny mezi starým a novým stavem budou se podle vší pravděpodobnosti ještě rozšiřovati. Naše ústavní listina, tento pyšný fundament československého právního řádu, nedá se již ve svých nejzákladnějších ustanoveních aplikovati na nové poměry, jež nastaly brutálními zásahy mimoprávními. Lze očekávati, že i celý ostatní náš právní řád bude obsahově od základu změněn — nebudeme patrně nadále již „unifikovati“, nýbrž spíše rozkládat. Mnohá politická hesla, jimiž ovládan byl náš dosavadní právní řád a o nichž jsme se domnívali, že platnost jejich jest věkovitá, a s nimi tisíce paragrafů budou obsahově změněny. Jaký ohromný úkol pro právníka, který sotva stačil vžítí se do obsahu dosavadního právního řádu, vytvořeného v posledních dvaceti letech, a nyní bude nucen k tak důkladné přeorientaci!

Zmizí-li náš stát a právní řád ve své dosavadní formě, nezmizí tím však jeho životní náplň, t. j. národ. U srovnání s ním a s jeho nesmrtelnou hodnotou jest státní forma a právní řád pouhým jeho vnějším obalem, který může býti měněn nebo nahrazen jiným. Náš právníky ovšem právě tento obal zajímá a odtud velikost našich úkolů při každé radikální jeho změně. Uvědomujeme si při tom arciť zvláště velmi relativní hodnoty všech poznatků, které týkají se předmětu tak pomíjícího jako jest konkrétní obsah pozitivních právních norem a litujeme truchlivý osud všech t. zv. odborníků, jichž síla by spočívala jediné v rozsáhlosti poznatků, které škrtem péra diktátorova stávají se prakticky bezcennými! V takových úvahách vysvitne pak teprve hodnota formálních či teoretických po-

znatků, které právě pro svou obecnost, jež se často chybně s „formálností“ stotožňuje, ve své hodnotě a aktuálnosti zůstávají nedotčeny sebe pronikavějšími změnami konkrétního ob-
sah u norem a každou politickou revolucí. Jinými slovy: teorie
práva zůstává, i když dosavadní praxe, ať legislatura nebo
judikatura mizí.

F. W.

Sedesátiny prof. Dra Emila Svobody.

Dne 2. října 1938 se dožil šedesátí let universitní profesor JUDr. Emil Svoboda. Narodil se v Praze, kde také konal právnická studia, po jichž absolvování vstoupil v roce 1903, po krátké předchozí soudní praxi, do služeb magistrátu hlav. města Prahy.

Svou vědeckou dráhu zahájil habilitací na vysoké škole technické v Praze na základě spisu: O reálném dělení domů v obvodu bývalého pražského Ghetta, vydaného v roce 1909. Na Karlově universitě se habilitoval roku 1912 pro obor rakouského práva soukromého na základě spisu: Vůle vnitřní a vůle, projevená právním činem. V roce 1913 byl na vysoké škole technické v Praze jmenován pro obor věd právních mimořádným profesorem a v roce 1919 řádným profesorem. V roce 1924 byl jmenován řádným profesorem občanského práva na Karlově universitě. Z tohoto oboru vydal četné literární práce, zejména z práva manželského, rodinného, dědického a práv věcných. Jako člen komise pro revisi občanského zákoníka napsal řadu studií této otázky se týkajících. Od převratu je redaktorem časopisu České Právo, v němž uveřejnil četné rozborů praktického řešení řady právních otázek.

Souběžně s činností vědeckou se zabýval literárně též otázkami politickými. Již od roku 1906 psal do Národa a Národních listů četné články, věnované vnitřnímu odboji protirakouskému, po převratu vydal Základní myšlenky demokracie a řadu dalších prací v otázkách etických, náboženských a politických. Jeho essaye jsou duchaplné a vyjadřují ušlechtilé názory na člověka a společnost. Také v jeho příspěvku, který přinášíme v čele dnešního čísla časopisu, se zračí jeho etický názor na metody právní vědy a pojednání toto je dokladem jeho vzácného umění: velmi poutavým způsobem a téměř zábavnou formou pojednání o velmi složitých problémech právně filosofických.

—kg.